

'Al dat andere' door Marta Rojals

Al dat andere is een hedendaags verhaal over schijn en werkelijkheid, over doen alsof, over de behoefte om te vergeten. De werkelijkheid is Barcelona in crisistijd. Anna's vriend Nel verliest zijn baan, maar verbergt zijn werkloosheid voor zijn familie. Zelfs zijn zus, die bij hem en Anna in komt wonen om bij te dragen aan de huur, weet lange tijd van niets.

Ook Anna zelf verhult veel. Haar kamerdeur is meestal dicht en zelfs Nel moet kloppen. In groeps gesprekken houdt ze zich stil en de vriendenkring begrijpt niets van haar. Ook haar collega weet erg weinig over haar leven. En helemaal niemand is op de hoogte van haar affaire met de veel jongere Teo...

Anna's geslotenheid gaat gepaard met vergeetachtigheid. Misschien heeft haar verleden haar vergeetvaardig gemaakt. Al jong koos Anna ervoor nare gebeurtenissen niet steeds te herbeleven. Vluchten en de vervelende herinneringen achter zich laten leken haar beter.

In plaats van te ervaren, gaat Anna de werkelijkheid niet aan. Ze droomt scenario's waarin de heldenrol voor haar is. Maar steeds weer blijkt de realiteit anders dan haar fantasie. Voelt ze niet goed aan hoe haar omgeving op haar reageert, omdat ze *zichzelf* niet goed aanvoelt? Is ze door haar verleden te vergeten zichzelf kwijtgeraakt?

De crises die Anna's leven raken - financieel, relationeel - lijken voor haarzelf haar herinneringen wat meer voelbaar te maken. Nu haar leven toch al uit balans is, durft ze de scènes uit haar verleden meer en meer onder ogen te zien. Als ze plaatsen uit haar jeugd bezoekt, blijkt dat minder confronterend dan ze vreesde - in haar hoofd had ze de narigheid opgeblazen tot reusachtige proporties.

Helaas lijkt dit alles Anna niet echt verder te helpen. Het boek onthult langzaam meer over haar, maar zelf verkrijgt ze geen nieuwe inzichten. Ze maakt nauwelijks een persoonlijke ontwikkeling door. Ze blijft de stugge vrouw die zichzelf en anderen liever geen toegang geeft tot haar gevoelens. Ze blijft iemand die liever vergeet dan ervaart.

Voor Anna is dat misschien jammer; dat is het in elk geval voor de lezer van *Al dat andere*. Het boek raakt wel aan interessante thema's, maar daar blijft het bij. Het biedt psychologische diepgang noch een verrassende visie. Het is niet meer - maar ook niet minder - dan een vertelling over een niet al te gelukkige vrouw in crisistijd.

Dat neemt niet weg dat het boek goed leesbaar is. Het verhaal verspringt vaak en moeiteloos van het nu naar het verleden en weer terug. De stijl is prettig en het taalgebruik hedendaags. *Al dat andere* is dus een geschikt vakantieboek voor wie eens een vrouwelijke moderne Catalaanse auteur wil lezen.

Over de auteur

Marta Rojals is in 1975 in een Catalaans dorp geboren. Zij studeerde architectuur aan de Polytechnische Universiteit van Catalonië en specialiseerde zich in Theory, History and Criticism. Ze werkt als vertaler en redacteur en publiceert (opinie)artikelen in verschillende tijdschriften. In 2011 verscheen haar debuutroman *Primavera, estiu, etcètera (Lente, zomer, et cetera)*. *L'altra* (2014) werd een bestseller in Catalonië en is vertaald in het Frans, Italiaans en Nederlands (*Al dat andere*, 2015).

Uitgever Signatuur, 2015

Pagina's 288
Vertaald uit het Catalaans door Pieter Lamberts (*L'altra*)
ISBN 978 9056 725 242

recensie door Fieke Boschman, juli 2017

'De kleur van de herinnering' door Care Santos

De kleur van de herinnering is een prachtig geschreven puzzelverhaal, een familiegeschiedenis waarin geheimen heel langzaam en zorgvuldig worden onthuld. Een combinatie van historische en fictieve personages vertellen het familieverhaal. De e-mailwisselingen, de krantenartikelen en catalogusbeschrijvingen van schilderijen maken het echt en spannend.

De roman neemt ons mee naar het Barcelona van de eerste helft van de 20e eeuw met een link naar het heden. We leven mee met drie generaties van de familie Lax. Op de achtergrond spelen zich maatschappelijke veranderingen af, met name een verschuiving tussen armen en adel, arbeidsoptanden, gebruik van elektriciteit, vrouwenrechten, burgeroorlog, de tweede wereldoorlog. We bekijken dat met de ogen van de personages van het boek. Er zijn zo veel personages, dat een schema van de relaties en namen met bibliografische gegevens is bijgevoegd.

Kunsthistorica Violeta Lax, kleindochter van de beroemde schilder Amadeo Lax, gaat naar Barcelona om een fresco te bekijken, voordat het vernietigd wordt tijdens de verbouwing van het familiehuis tot bibliotheek. Het fresco is geschilderd

door Amadeo als herinnering aan zijn vrouw Teresa. Het is misschien wel het beste werk van haar opa, die ze zo bewondert. Achter het fresco blijkt zich een dichtgemetselde ruimte te bevinden met het lijk van een jonge vrouw. Daar begint de zoektocht van Violeta naar een waarheid, die bijna honderd jaar van haar verwijderd is. Stapje voor stapje ontdekt ze de feiten van het leven van haar opa en haar beeld van hem valt uit elkaar. Schilderijen kunnen niet praten, portretten vanuit de kunst bestuderen heeft weinig met de werkelijkheid te maken.

Het verhaal zit heel complex in elkaar. Santos bespaart ons geen details, alles wordt uitgebreid verteld. Van het interieur van een huis en de kleren van een dienstmeisje tot de beschrijving van het spiritisme dat begin negentiende eeuw zo populair was. Door een aantal historische personages te gebruiken heeft het verhaal de juiste diepte. En het gaat over kunst, schilderijen en de verhalen er achter. Is er "maar één mogelijkheid om een vrouw vast te houden: haar schilderen"?

De kleur van de herinnering is bijna niet samen te vatten, want dan mis je het belangrijkste van het verhaal. Het mooiste zit in de sfeer die gecreëerd wordt, het zo veel mogelijk laten voelen van die sfeer door in de kleinste details alles te beschrijven. Je duikt zo de Spaanse geschiedenis in en beleeft alles mee.

Uitgeverij Wereldbibliotheek, 2013

Pagina's 429

Vertaald uit het Spaans door Jacqueline Visscher (*Habitaciones cerradas*)

ISBN 978 9028 425 163

Recensie door Ada Kerkhoven, december 2013